

KLASA: UP/I-344-08/19-03/02
URBROJ: 376-08-1-20-21
Zagreb, 31. srpnja 2020.

Na temelju članka 12. stavka 1. točka 5. i članka 20. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17), u postupku rješavanja regulatornog spora između podnositelja zahtjeva Hrvatskog Telekom d.d., Radnička cesta 21, Zagreb, OIB: 81793146560 i protustranke NET-CONNECT d.o.o., Petrovaradinska 1, Zagreb, OIB: 22742474732, koje zastupa odvjetnik D. J., K., Z., radi naplate računa za usluge terminiranja glasovnih poziva u pokretnu i nepokretnu mrežu Hrvatskog Telekom-a d.d., Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti je na sjednici održanoj 31. srpnja 2020. donijelo

ODLUKU

- I. Nalaže se operatoru NET-CONNECT d.o.o., Petrovaradinska 1, Zagreb, OIB: 22742474732, u roku 8 dana od zaprimanja ove odluke isplatiti operatoru Hrvatski Telekom d.d., Radnička cesta 21, Zagreb, OIB: 81793146560 iznos od 27.841,01 kn (s PDV-om).
- II. U preostalom dijelu, zahtjev Hrvatskog Telekom d.d. se odbija.

Obrazloženje

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) zaprimila je 20. svibnja 2019. zahtjev operatora Hrvatski Telekom d.d., Radnička cesta 21, Zagreb, OIB: 81793146560 (dalje: HT) za pokretanje postupka rješavanja spora protiv operatora NET-CONNECT d.o.o., Petrovaradinska 1, Zagreb, OIB: 22742474732 (dalje: NC) radi naplate računa za usluge terminiranja glasovnih poziva u pokretnu i nepokretnu mrežu HT-a u ukupnom iznosu od 3.602.390,91 kn s pripadajućim zateznim kamatama.

HT navodi kako je među strankama 18. lipnja 2013. sklopljen Ugovor o međupovezivanju pokretne javne komunikacijske mreže HT-a i nepokretne javne komunikacijske mreže NC-a (W-001/2013) te 26. srpnja 2013. Ugovor o međupovezivanju kojim je uspostavljeno međusobno povezivanje nepokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža, a temeljem kojih je HT za veleprodajne usluge završavanja (terminacije) glasovnih poziva u vlastitu (pokretnu i nepokretnu) mrežu realizirane u razdoblju od studenog 2015. do rujna 2018. izdao NC-u 64 računa koja je NC tek djelomično podmirio. Ističe da je tijekom razdoblja za koje su izdani predmetni računi NC terminirao u pokretnu i nepokretnu mrežu HT-a glasovne pozive s niza neispravnih A brojeva, odnosno A brojeva koji ne ispunjavaju uvjete ispravnosti propisane relevantnim standardnim ponudama (Standardna ponuda za usluge međupovezivanja HT-a i Standardna ponuda međupovezivanja u pokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži HT-a). Naime, predmetne Standardne ponude definiraju da se cijena za pozive koji su započeli s broja koji pripada operatoru iz zemlje koja nije članica EU/EEA kao i za pozive s A broja koji nije vidljiv, potpun ili ispravan, odnosno A broja kojeg tranzitni operator iz nekog razloga skriva, mijenja ili skraćuje, određuje sukladno komercijalnoj cijeni HT-a. Također su definirani

kriteriji koje A broj mora ispuniti da bi bio prepoznat kao vidljiv, potpun i ispravan. Stoga je HT za sve brojeve koji su sukladno važećim numeracijskim planovima svake pojedine EU/EEA zemlje neispravni, kao i za sve brojeve za koje je metodom povratnog poziva HT zaprimio signalizacijske odgovore *“Unallocated number”* i *“Number is offline”* naplatio komercijalnu cijenu za uslugu terminacije glasovnog poziva. Poziva se na ranije donesene odluke HAKOM-a prema kojima je metoda povratnog poziva prihvaćena kao jedan od odgovarajućih mehanizama za raspoznavanje A broja.

U očitovanju na zahtjev HT-a za pokretanjem regulatornog spora, NC je potvrdio kako su među strankama sklopljeni ugovori o međupovezivanju temeljem kojih je HT u razdoblju od studenog 2015. do rujna 2018. izdao NC-u 64 računa za EU/EEA i non EU/EEA promet koji su djelomično podmireni. Predmetnim računima HT je neosnovano teretio NC za veliki dio nepostojećeg non EU/EEA prometa, uvećavši tako iznose koje je NC stvarno bio obvezan platiti HT-u za predmetne usluge terminacije poziva. Ističe da je sukladno ugovorima prigovorio svim spornim računima, ali nije dobio pravovremene i potpune informacije o razlozima i metodama temeljem kojih je HT zaključio da ima pravo naplatiti sporni non EU/EEA promet po komercijalnoj, odnosno uvećanoj cijeni. Naglašava da mu HT nije nikada dostavio relevantne i potpune dokaze za sporne račune niti je temeljem dokumenta stručne radne skupine na temu obračuna interkonekcijskog prometa za indirektnu međunarodnu terminaciju (dalje: Dokument stručne skupine) pozive s neispravnih EU/EEA brojeva prikazao u specifikaciji izdanih računa u prometu naplaćenom po nereguliranoj cijeni, a što je bio obvezan učiniti. Također, HT nije obavijestio NC na „*best effort*“ osnovi o statistički sumnjivom prometu u što kraćem vremenskom razdoblju od nastanka takvog prometa, a u svrhu izbjegavanja, odnosno sprječavanja prijevargovog ponašanja nekog od operatora u nizu. Smatra da ga je takvim postupanjem HT namjerno oštetio. Naime, da je HT po iznesenim prigovorima NC-a dostavio redovito CDR zapise s razlozima neispravnosti A brojeva svaki mjesec nakon izdavanja računa, NC bi bio u mogućnosti naplatiti sporne iznose svojim klijentima i izbjeći potencijalnu štetu jer bi u slučaju utvrđene neispravnosti A brojeva bio u mogućnosti na vrijeme prefakturirati uvećane iznose svojim klijentima. Smatra da mu je HT trebao nakon podnesenih prigovora pružiti konkretne informacije o tome kako je određeni promet uključen u tarifno područje koje je non EU/EEA čime bi se NC mogao zaštititi od pretrpjele štete ne kupujući tu vrstu prometa. Metodu povratnog poziva NC osporava kao nedopuštenu, navodeći kako ista nije priznata po međunarodnim telefonskim standardima, previše zadire u privatni život ljudi koje se povratno poziva, protivna je GDPR-u i zakonodavstvu o zaštiti osobnih podataka, nije ugovorena ugovorima o međupovezivanju te njena primjena daje različite rezultate kod dodatnih testiranja. Razloge neispravnosti A brojeva koje HT navodi NC smatra neuvjerljivim i kontradiktornim. Prijenos poziva iz jedne zemlje u drugu prelazi preko mrže nekoliko prijenosnih operatora. Dio prijenosnih operatora koristi VOIP ili TDM mreže, a prilikom prebacivanja između dviju mreža potrebno je pretvoriti TDM signalizaciju (SS7) u VOIP (SIP ili H323) ili VOIP u TDM. Ako bi HT napravio dodatne testove za te A brojeve, rezultati bi bili bitno drugačiji. Nadalje, iz analize CDR zapisa koje je HT dostavio uz zahtjev za pokretanjem spora proizlazi da se najveći dio spornih brojeva odnosi na A brojeve za koje je HT zaprimio signalizacijski odgovor „*unallocated (unassigned) number*“. NC je proveo usporedbu između CDR zapisa HT-a i svoje test data baze provodeći interne testove odmah ili neposredno nakon što su sporni pozivi obavljani te utvrdio da velika većina njih spada u ispravne EU/EEA brojeve. Što se tiče spornih A brojeva za koje HT u razlozima neispravnosti navodi da je zaprimio signalizacijske odgovore „*number is offline*“, NC ističe da se isti ne smiju obračunati kao non EU/EEA promet jer je HAKOM u ranije donesenim odlukama utvrdio da sustav povratnog poziva može biti prihvaćen jedino u slučaju onih poziva za koje je zaprimljen signalizacijski odgovor „*invalid number format*“ i „*unallocated (unassigned) number*“. Dodatno navodi kako pozivi s trajanjem ne mogu biti „*unallocated numbers*“.

Osim navedenog, unutar CDR zapisa HT-a postoje brojevi koje HT želi naplatiti kao non EU/EEA iako ih i sam potvrđuje kao A brojeve tipa EU/EEA, zatim brojeve koje NC nije ni osporio kao non EU/EEA i koji su već plaćeni te brojeve koji su potvrđeni kao važeći od operatora treće strane kao rezultat komercijalne komunikacije NC-a s istima. Nadalje, 9 računa NC osporava zbog zastare (pri čemu navodi da je jedan od njih i plaćen u cijelosti), a također ističe i neosnovanost HT-ovog zahtjeva za naplatom kamata na sporne račune s obzirom da su isti osporeni temeljem članka 6.3. Ugovora o međupovezivanju pokretne javne komunikacijske mreže HT-a i nepokretne javne komunikacijske mreže NC-a i članka 5. Ugovora o međupovezivanju kojim je uspostavljeno međusobno povezivanje nepokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža. Navedenim člancima predviđen je postupak rješavanja sporova o naplati, a kojih se HT nije pridržavao, čime je prekršio ugovorene uvjete. Zaključno predlaže odbiti zahtjev HT-a uz obvezu plaćanja NC-a neosporenih dijela računa u iznosu od 200.096,34 kn.

Na navedeno očitovanje HT je odgovorio podneskom zaprimljenim 6. kolovoza 2019. u kojem u bitnom navodi kako je NC kršio postupak rješavanja spora predviđen ugovorima o međupovezivanju jer nije prilikom osporavanja računa dostavio odgovarajući dokaz o razlozima neispravnosti izdanog računa, posebno iz razloga što je naveo da je predmetne dokaze o ispravnosti A brojeva imao odmah ili neposredno nakon što su sporni pozivi obavljeni. Pozivanje NC-a na Dokument stručne skupine na temu obračuna interkonekcijskog prometa za indirektnu međunarodnu terminaciju smatra promašenim budući da je HT prikazivao pozive s neispravnih EU/EEA A brojeva u specifikaciji računa u prometu naplaćenom po nereguliranoj cijeni. Isto tako, predmetnim dokumentom nije predviđena obveza obavješćivanja o sumnjivom prometu, već je to predviđeno kao mogućnost, a osim toga dokument ističe metodu povratnog poziva kao jedan od mehanizama utvrđivanja valjanosti A brojeva. Dodaje kako metodu povratnog poziva HT koristi tek nakon provjere je li A broj u skladu s numeracijskim planovima EU/EEA država i to samo u odnosu na A brojeve koji generiraju statistički (količinski) sumnjiv promet. U najvećem dijelu, povratni poziv na tako detektiran sumnjiv broj rezultira signalizacijskim odgovorom „*unallocated*“ pri čemu ukoliko poziv rezultira zvonjenjem, HT takav broj proglašava ispravnim. Ističe da ugovorom predviđena mogućnost korištenja navedene metode ne predstavlja uvjet njenog korištenja što je u skladu s ranijim stajalištima HAKOM-a. U odnosu na navod NC-a da se prijenos poziva iz jedne zemlje u drugu odvija preko mreže nekoliko prijenosnih operatora koji koriste VOIP ili TDM mreže te da prilikom prebacivanja poziva između tih dviju mreža dolazi do različitog prijevoda signalizacijskih odgovora što rezultira većim brojem grešaka pri utvrđivanju je li broj dodijeljen ili ne, HT ističe da su povratni pozivi prema spornim brojevima usmjeravani preko globalnog telekomunikacijskog operatora. Između HT-a i operatora nije bilo konverzije SIP/TDM jer je sav promet išao na TDM interkonekciju. Nadalje pojašnjava kako iznos koji potražuje predstavlja cjelokupno dugovanje NC-a prema HT-u za usluge terminacije glasovnih poziva te stoga uključuje i terminacije s ispravnih EU/EEA A brojeva i ispravnih non EU/EEA brojeva.

Dana 26. kolovoza 2019. održana je usmena rasprava na kojoj su stranke, između ostalog, dodatno obrazložile razloge zbog kojih metodu povratnog poziva smatraju ispravnom, odnosno neispravnom za utvrđivanje valjanosti A brojeva.

Glavni prigovor NC-a jest da takvi testovi proizvode statistički nekonzistentne rezultate, a razlog tome je provođenje testa tj. prolaz testa od TDM mreže do VOIP mreže i obrnuto. Smatra netočnim navod HT-a da je sav test poslan kroz TDM, već da su poslali navedene pozive na TDM samo prvom interkonekcijskom operatoru, ali od te točke do dolaska nazvanoj stranci, poziv prolazi kroz više tranzitnih operatora i u ovom trenutku dokle god više od 75% operatora koristi VOIP evidentno je da

poziv prelazi u određenom trenutku VOIP mrežu te se prebacuje s TDM-a na VOIP. Evidentno je da HT nema interkonekciju sa svim operatorima iz Europe kako bi mogao poslati sve te testne pozive samo na TDM. Zbog toga ovi testovi proizvode statistički nekonzistentne rezultate. Ističe da bi obje stranke trebale biti u mogućnosti doći do istih rezultata mjereći istu stvar s točnošću. Čak i treća strana bi trebala dobiti iste rezultate, a ako to nije slučaj ta metoda ne bi trebala biti korištena. Ako HAKOM uzme u obzir dokaze HT-a glede te metode smatra da bi također trebao prihvatiti testnu metodu i rezultate NC-a, ne samo testiranje povratnog poziva već i testiranje stvarnog prometa i pisma operatora. Pod stvarnim prometom misli na promet koji su navodno nevaljani EU brojevi ostvarili prema drugim destinacijama u mreži NC-a, a dokazi za navedeno nalaze se u CDR zapisima već dostavljenim HAKOM-u. Provjeru ispravnosti spornih A brojeva NC je počeo vršiti nakon što je HAKOM krajem 2016. utvrdio da bi tu metodu trebali koristiti operatori. Počeo je analizirati cjelokupni promet koji prolazi kroz NC mrežu što je stvorilo jako veliku bazu podataka rezultata testa i dobiva te testne rezultate iz cijele baze podataka samo za CDR podatke primljene od strane HT-a. Obzirom da je znao da će HT pokušati izvršiti dodatnu naplatu, napravio je provjeru cjelokupnog prometa. Ti testovi su izvršeni u relevantnom trenutku da bi se ustanovila točnost A broja.

S druge strane, HT navodi kako NC nije podnio nikakav dokaz o pogrešnim signalizacijskim odgovorima u konkretnim slučajevima, već tek općenito osporava metodu povratnih poziva. HT ne osporava prolazak poziva putem različitih mreža, već onako kako je to i ranije navedeno ističe da su pozivi početno usmjereni prema Deutsch Telekomu koji također koristi TDM. Postavlja pitanje zbog čega NC nije dokaze o ispravnosti A brojeva, za koje tvrdi da ih je imao tijekom spornog razdoblja, odnosno u relevantnim trenucima, dostavio HT-u tijekom podnošenja prigovora na račune. Na ovo pitanje NC je odgovorio kako ne postoji mogućnost da se spor oko izdanih faktura razriješi među strankama ako prvi korak ne učini HT pružajući točan popis poziva za koje želi izvršiti dodatnu naplatu i potpune razloge za izvršenjem dodatne naplate. Stoga NC nije imao mogućnost provjere s kolegama u tehničkom odjelu da protumače te ogromne rezultate testiranja baze podataka budući da tijekom tog spora HT nikada nije pružio takve informacije. Prvi trenutak u kojem je HT pružio informacije potrebne za protumačiti NC testne rezultate je bio tijekom ovog postupka. Imali su tek neke djelomične informacije, jako rijetko od strane HT-a, s time da su ti podaci bili nepotpuni i također su kasnili. Napominje da je sastanak među strankama održan pune dvije godine nakon prvog osporenog računa. HT je zatim naveo kako je sve CDR zapise A brojeva koji izgledaju kao EU brojevi, ali zapravo nisu ispravni, dostavljao NC-u nakon podnošenja prigovora. Također, ističe kako se NC ni u očitovanju ni na raspravi nije očitovao na neispravnost onih A brojeva koji su kao neispravni utvrđeni temeljem nekonzistentnosti s numeracijskim planovima EU država, a što je jedan od uvjeta koje analiza tržišta i standardne ponude predviđaju za ispravnost A brojeva. Na ovu tvrdnju NC je odgovorio da su brojevi koji se ne nalaze u planu numeriranja nesporni te da su potraživanja za te brojeve podmirena što je naznačeno u dokaznim materijalima dostavljenim u postupku.

Na poseban upit NC-a proglašava li HT neispravnim sve one A brojeve koje prilikom korištenja poziva ne rezultiraju zvonjenjem, HT je odgovorio kako neispravnim proglašava one brojeve za koje koristeći metodu povratnog poziva zaprima signalizacijski odgovor „*unallocated*“ te tek u manjem obujmu i za brojeve koje zaprimi signalizacijski odgovor „*number iz offline*“, ali je tu riječ tek o jednom broju.

S obzirom na sve izneseno, voditelj postupka je naložio HT-u da specificira zahtjev na način da odbije iznos koji je plaćen od NC-a te da razdvoji iznos koji se odnosi na reguliranu EU terminaciju od iznosa kojeg potražuje za navodno neispravne EU A brojeve, a što je HT i učinio podneskom od 19. rujna 2020. potražujući sada iznos od 3.381.842,83 kn (s PDV-om). Na ovaj podnesak NC se očitovao

21. listopada 2019. te ponovno priznao plaćanje dijela izdanih računa u iznosu od 200.096,34 kn dostavljajući naknadno i specifikaciju tog iznosa kojeg je spreman platiti zbog moguće neispravnih EU/EEA brojeva.

Dana 25. studenog 2019. HT je obavijestio HAKOM o namjeri kontaktiranja NC-a radi pokušaja sklapanja nagodbe u predmetnom regulatornom sporu, nakon čega je HAKOM zaključkom od 17. veljače 2020. pozvao stranke da se očituju o rezultatima pregovora. Stranke su dopisima od 17. ožujka 2020. obavijestile HAKOM kako nagodba nije sklopljena, pri čemu je HT u cijelosti ostao kod svog zahtjeva.

Nakon toga stranke su dostavile po još jedno očitovanje, HT podneskom od 23. travnja 2020., a NC podneskom od 25. svibnja 2020.

U svom očitovanju, HT ustraje u naplati iznosa od 3.381.842,83 kn (s PDV-om). Ponavlja kako je NC kršio odredbe ugovora jer nije prilikom osporavanja računa podnio odgovarajući dokaz o razlozima neispravnosti izdanog računa. Ističe kako je HT, suprotno tvrdnjama NC-a, prikazivao pozive s neispravnih EU/EEA A brojeva u specifikaciji računa u prometu naplaćenom po nereguliranoj cijeni, kao i da je CDR-ove, pa time i vidljiv sumnjiv promet, dostavio NC-u na zahtjev. U odnosu na očitovanja trećih operatora dostavljena od strane NC-a, HT navodi kako se ista odnose na manji dio poziva koji su predmet ovog spora pri čemu podatak o visini cijene koju su platili NC-u za dio spornog prometa ne može predstavljati dovoljan dokaz da je u konkretnom slučaju zaista riječ o ispravnom EU A broju, a uslijed činjenice da je HT za takve A brojeve zaprimio signalizacijski odgovor „*unallocated number*“. Navodi da je određene A brojeve maknuo u odnosu na ranije dostavljene podatke temeljem naloga HAKOM-a s usmene rasprave da se provjere svi podaci, dostavi detaljna analiza svih spornih zapisa te dostavi ažurirana specifikacija HT potraživanja u ovom sporu. Također pojašnjava kako u inicijalnoj dostavi nisu navedeni očigledno neispravni A brojevi (npr. nepostojeći *area* kod) ili brojevi za koje je HT obavijestio NC da će zbog manipulacije biti naplaćeni po komercijalnoj cijeni te su takvi zapisi sada uključeni u analizu temeljem zahtjeva HAKOM-a s usmene rasprave da se provjere svi podaci.

U svom očitovanju NC ponavlja kako je HT stranka koja je kršila postupak rješavanja spora, kao i da nije jasno prikazala pozive s neispravnih EU/EEA A brojeva u specifikaciji izdanih računa u prometu naplaćenom po nereguliranoj cijeni, a temeljem dokumenta stručne radne skupine niti je obavještavala NC o statistički sumnjivom prometu. Nadalje, što se tiče A brojeva koji se odnose na očitovanja trećih, dostavljena od strane NC-a, ističe da su isti ispravni i dodijeljeni te da je razvidno da su operatori naplatili od NC-a sporne pozive kao EU promet. Suprotno mišljenju HT-a, drži da je cijena koju je treći operator platio NC-u valjan dokaz te da je iz navedenog vidljivo kako je NC, temeljem informacija koje je imao u to vrijeme, u dobroj vjeri smatrao tu vrstu prometa kao EU i prodavao svojim klijentima kao takvu što dokazuje da NC nije imao bilo kakvu namjeru prijevarnog postupanja te je neutemeljenom naplatom od strane HT-a znatno oštećen. U odnosu na sporni A broj (4721526805) za koji je HT prethodno navodio da je primjenom metode povratnog poziva zaprimio signalizacijski odgovor „*number is offline*“, a sada po prvi put da je imao pravo naplatiti pozive s tog broja po komercijalnoj cijeni jer da primljena informacija o A broju ne odgovara originalnom broju pozivatelja, ponovno ukazuje na ranije odluke HAKOM-a prema kojima sustav povratnog poziva može biti prihvaćen jedino u slučaju onih poziva za koje je zaprimljen signalizacijski odgovor „*invalid number format*“ i „*unallocated (unassigned) number*“. Također, sama činjenica većeg broja poziva koju HT paušalno navodi, ne može predstavljati opravdanje za naplatu po komercijalnoj cijeni. Nadalje, smatra kako priznanje HT-a da je naknadno maknuo pozive određenih A brojeva ukazuje na

to da je HT neosnovano inicijalno pokušao uvećati svoju naplatu po izdanim računima. Naglašava da je HT pri tome zadržao neke druge pozive s tih prethodno maknutih A brojeva. Smatra da su brojevi maknuti zbog toga što se radi o valjanim EU A brojevima, te stoga traži da se pozivi vezani na brisane A brojeve imaju smatrati valjanim. Što se tiče brojeva koje je HT naknadno dodao u odnosu na inicijalni zahtjev, osporava navod HT-a da je obavještavao NC o nekim brojevima koji će zbog manipulacije biti naplaćeni po komercijalnoj cijeni. S obzirom na naknadno izostavljene stare pozive, odnosno dodane nove pozive ukazuje na sumnju da HT nezakonito manipulira s A brojevima, odnosno iznosima računa koje želi neosnovano naplatiti i to nakon što je izdao sporne račune. Nadalje, u odnosu na dostavljena testiranja stvarnog prometa NC-a za tri fiksna broja za koja je HT paušalno naveo da je 95% prometa sa navedenih brojeva zabilježeno u periodu koji nije obuhvaćen predmetnim testiranjem, NC ističe da HT nije osporio kako je NC dokazao da su pozivi s predmetnih A brojeva obavljeni prije i nakon trenutka prijenosa poziva iz mreže NC-a u HT-ovu mrežu, a radilo se o A brojevima koje HT smatra non EU. Ta činjenica osporava tvrdnju HT-a da su ti A brojevi nedodijeljeni, a u istoj situaciji nalazi se još 1125 A brojeva koje HT osporava. Tvrdnje HT-a vezane uz primjer navodne manipulacije (nekih 4000 A brojeva u periodu od 8 mjeseci ostvarili u prosjeku 20 poziva prema krajnjim korisnicima HT mreže) smatra paušalnim obzirom da sama činjenica da je ostvaren mali broj poziva ne može biti dokaz manipulacije A brojevima. Zaključno, smanjuje iznos od 200.096,34 kn koji je prvobitno bio spreman podmiriti na iznos od 27.841,01 kn pozivajući se sada na jednogodišnji rok zastare.

Zahtjev HT-a djelomično je osnovan.

Prigovor zastare

Tijekom postupka NC je više puta istaknuo prigovor zastare. Prvobitno je zbog zastare osporio 9 računa HT-a primjenjujući trogodišnji rok zastare, dok je zadnjim podneskom od 26. svibnja 2020. zbog zastare osporio sve račune za koje je protekao jednogodišnji rok zastare. Pri tom se pozvao na određene odluke Visokog trgovačkog suda RH (dalje: VTS) u kojima je za telekomunikacijske usluge između trgovaca primijenjen upravo jednogodišnji rok zastare. Uz navedeni podnesak NC je dostavio i odluku Ustavnog suda br. U-III/990/219 od 19. prosinca 2019. iz koje je razvidno kako po tom pitanju ne postoji ujednačena praksa VTS-a. Štoviše, utvrđeno je postojanje duboke i trajne razlike u sudskoj praksi u vezi roka zastare tražbina telekomunikacijskih usluga između trgovaca. Stoga je Ustavni sud predmetnom odlukom utvrdio obvezu VTS-a da u predmetu u kojem je donio osporenu presudu, u odnosu na podnositelja, ponovi postupak radi ostvarenja pravne sigurnosti objektivnog pravnog poretka RH te osiguranja dosljednosti sudske prakse.

Uzimajući u obzir odredbu članka 55. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/29), HAKOM će u nastavku prvo riješiti pitanje zastare, odnosno prethodno odgovoriti na pitanje primjenjuje li se u konkretnom slučaju jednogodišnji ili trogodišnji rok zastare.

HAKOM smatra kako je u interesu stranaka i pravne sigurnosti da se to pitanje riješi u ovom postupku pa stoga nije odlučio prekinuti postupak do donošenja odluke suda.

U odnosu na pitanje zastare, HAKOM utvrđuje kako odredbe ZEK-a ne propisuju posebne zastarne rokove za potraživanja koja nastaju u ugovorima između operatora. Stoga su za pitanje zastare mjerodavne odredbe Zakona o obveznim odnosima (NN br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18; dalje: ZOO).

Člankom 214. ZOO-a propisano je da zastara nastupa kada protekne zakonom određeno vrijeme u kojem je vjerovnik mogao zahtijevati ispunjenje obveze.

Prema članku 228. stavku 1. ZOO-a, međusobne tražbine iz trgovačkih ugovora o prometu robe i usluga, odnosno ugovora koje sklope trgovac i osoba javnog prava o prometu robe i usluga te tražbine naknade za izdatke učinjene u vezi s tim ugovorima zastarijevaju za tri godine.

Člankom 232. ZOO-a propisan je jednogodišnji rok zastare prema kojem zastarijevaju za jednu godinu: (1) tražbina naknade za isporučenu električnu i toplinsku energiju, plin, vodu, za dimnjačarske usluge i za održavanje čistoće, kad je isporuka, odnosno usluga obavljena za potrebe kućanstva; (2) tražbina radiopostaje i radiotelevizijske postaje za uporabu radioprijamnika i televizijskog prijamnika; (3) tražbina pošte, telegrafa i telefona za uporabu telefona i poštanskih pretnaca te druge njihove tražbine koje se naplaćuju u tromjesečnim ili kraćim rokovima; (4) tražbina pretplate na povremene tiskovine, računajući od isteka vremena za koje je tiskovina naručena.

Prema članku 3. Zakona o trgovačkim društvima (NN br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 i 40/19; dalje: ZTD) trgovac je, ako tim zakonom nije drugačije određeno, osoba koja samostalno trajno obavlja gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu. Istim člankom, stavkom 6., propisano je da je trgovačko društvo trgovac, neovisno o tome obavlja li gospodarsku ili neku drugu djelatnost. Nadalje, prema članku 14. stavku 2. ZOO-a trgovački ugovori jesu ugovori što ih sklapaju trgovci među sobom u obavljanju djelatnosti koje čine predmet poslovanja barem jednoga od njih ili su u vezi s obavljanjem tih djelatnosti.

Uzimajući u obzir navedene odredbe, nije sporno da su u konkretnom slučaju stranke operatori elektroničkih komunikacijskih mreža ujedno i trgovci, a ugovori o međupovezivanju sklopljeni među njima trgovački ugovori. Međutim, analizirajući odredbe članka 228. i 232., HAKOM se priklanja stajalištu da je u konkretnom slučaju primjenjiv članak 232. stavak 1. točka 3. ZOO-a kao posebna zakonska odredba koja se odnosi na stranke u ovom predmetu.

Pri tome HAKOM prvo uzima u obzir činjenicu da je zakonodavac u članku 232. precizirao koje tražbine zastarijevaju za jednu godinu pri čemu za tražbine iz točaka 2.-4. (među kojima je i tražbina telefona) ne pravi razliku je li isporuka obavljena za potrebe kućanstva ili se radi o tražbini iz trgovačkih ugovora, već tu razliku pravi samo za tražbine navedene u točki 1. (električnu i toplinsku energiju, plin, vodu, za dimnjačarske usluge i za održavanje čistoće).

Drugo, HAKOM smatra da je pojam „tražbina telefona“ potrebno tumačiti šire te da ne uključuje samo naknadu za elektroničke komunikacijske usluge koje operatori elektroničkih komunikacijskih mreža pružaju svojim korisnicima (maloprodajna razina), već i elektroničke komunikacijske usluge koje operatori pružaju jedni drugima (veleprodajna razina), kao što je u ovom slučaju usluga terminacije (završavanja) telefonskih poziva.

Naime, specifičnost usluge koja je predmet ovog postupka jest u činjenici da je za ispravan obračun potrebno raspolagati ažurnim podacima o telefonskim brojevima, kako bi se nesporno moglo utvrditi jesu li pozivi upućeni s A brojeva koji se mogu smatrati brojevima iz EU/EEA ili ne. Protekom vremena ključne činjenice postaje sve teže, ako ne i nemoguće točno utvrditi. Dodatno, dulji zastarni rok omogućava operatoru koji ima jači tržišni položaj kumuliranje spornih računa do iznosa koji u

konačnici može ugroziti opstanak drugog operatora, na što opravdano ukazuje protustranka u ovom postupku.

Iz tih razloga HAKOM je odlučio u ovom postupku prikloniti se tumačenju prema kojem se za usluge tražbine telefona između trgovaca primjenjuje jednogodišnji zastarni rok i u onim slučajevima gdje su ti trgovci ujedno i operatori elektroničkih komunikacijskih usluga koji jedni drugima pružaju uslugu terminacije telefonskih poziva. Slijedom navedenog, primjenjujući u konkretnom slučaju jednogodišnji zastarni rok, a uzimajući u obzir odredbu članka 215. ZOO-a kojom je definirano da zastara počinje teći prvog dana poslije dana kad je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze te odredbu članka 228. stavka 2. prema kojoj zastara teče odvojeno za svaku isporuku robe, izvršeni rad ili uslugu, HAKOM utvrđuje da je zastara nastupila za 49 računa HT-a (od ukupno 58) navedenih u podnesku od 23. travnja 2020. te se u tom dijelu zahtjev HT-a odbija.

Zastara nije nastupila za preostalih 9 računa za koje je HT, u smislu odredbe članka 241. ZOO-a, prekinuo tijek zatare podnošenjem zahtjeva za pokretanjem regulatornog spora pred HAKOM-om (20.5.2019.), i to:

- račun br. 49146228-4232057 (dospijeće 13.6.2018., iznos 557,11 kn),
- račun br. 49146272-4230510 (dospijeće 18.6.2018., iznos 4.814,75 kn),
- račun br. 49148350-4232051 (dospijeće 16.7.2018., iznos 2.005,71 kn),
- račun br. 49148228-4230518 (dospijeće 16.7.2018., iznos 6.700,34 kn),
- račun br. 49150021-4230516 (dospijeće 16.8.2018., iznos 9.043,61 kn),
- račun br. 49150130-4232055 (dospijeće 16.8.2018., iznos 1.712,04 kn),
- račun br. 49151831-4232054 (dospijeće 12.9.2018., iznos 906,56 kn),
- račun br. 49151874-4230510 (dospijeće 17.9.2018., iznos 1.420,44 kn) i
- račun br. 49153655-4232057 (dospijeće 13.9.2018., iznos 26,49 kn).

Ukupan iznos koji HT potražuje u ovom sporu po ovim računima iznosi 27.187,05 kn (s PDV-om). Međutim, s obzirom da je NC zadnjim podneskom pristao na podmirenje iznosa od 27.841,01 kn (s PDV-om), a da HAKOM ne može utvrditi na što bi se navedena razlika odnosila, dosuđuje se HT-u iznos od 27.841,01 kn (s PDV-om) koliko NC priznaje.

Zatezne kamate

Zahtjev HT-a za isplatom zateznih kamata odbija se kao neosnovan. Naime, Standardnom ponudom za usluge međupovezivanja Hrvatskog Telekom d.d. (nepokretna mreža), koja je sastavni dio ugovora o međupovezivanju nepokretnih mreža stranaka, propisano je sljedeće: „*Strana koja ne podmiri dospjelo dugovanje unutar roka dospijeca plaćanja niti unutar tog roka ne prigovori na iznos dugovanja pisanim putem, bit će dužna platiti zatezne kamate sukladno važećim propisima.*“ Uzimajući u obzir da je među strankama nesporno kako je NC iznosio prigovore na sporne račune, izdane temeljem ovog ugovora, zahtjev HT-a za naplatom kamata nije osnovan. Nadalje, Standardnom ponudom međupovezivanja u pokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži HT-a (koja je sastavni dio Ugovora o međupovezivanju pokretne mreže HT-a i nepokretne mreže NC-a), propisano je da se, ukoliko Operator ne ospori fakturu unutar njena roka dospijeca, smatra da je prihvatio fakturu. Budući da je NC na vrijeme osporio i račune izdane temeljem ovog ugovora, odnosno standardne ponude, HAKOM je analogijom primijenio gore citiranu odredbu vezanu uz plaćanje zateznih kamata i u odnosu na te račune.

Slijednom navedenog, odlučeno je kao u izreci.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka ove odluke.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Dostaviti:

1. Hrvatski Telekom d.d., Radnička cesta 21, Zagreb – poštom preporučeno
2. Odvjetnički ured J., K., Z. – poštom preporučeno
3. Net-Connect d.o.o., Petrovaradinska 1, Zagreb - na znanje
4. U spis (x2)